KOMISIA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 29.10.2009
KOM(2009) 590 v konečnom znení

SPRÁVA KOMISIE

VÝROČNÁ SPRÁVA O NÁSTROJI ŠTRUKTURÁLNEJ POLITIKY V PREDVSTUPOVOM OBDOBÍ (ISPA) 2008

[SEK(2009)1443]

OBSAH

1. Nové projekty ISPA 6
2. Nové záväzky 6
3. Projekty financované v rokoch 2005 – 2008 6
4. Platby 7
5. Súhrnné tabuľky 8
6. Formy a spôsoby poskytovania technickej pomoci 9
7. Technická pomoc z iniciatívy krajiny prijímajúcej pomoc 9
8. Technická pomoc z iniciatívy Komisie 10
9. Implementácia 11
10. Monitorovanie projektov 11
11. Finančné riadenie a kontrola, vrátane *EDIS* 12
12. Hodnotenie rizika 13
13. Zistenia Európskeho dvora audítorov 13
14. Spolufinancujúci partneri – EIB, EBRD a KfW 13
15. Verejné obstarávanie 14
16. Politika hospodárskej súťaže 14
17. Politika v oblasti životného prostredia 14
18. Dopravná politika 15
19. Propagačné aktivity 16

Úvod

Po zasadaní Európskej rady v Bruseli v júni 2004, na ktorom bol Chorvátsku udelený status *kandidátskej krajiny*, táto krajina od 1. januára 2005 využívala prostriedky z ISPA. Chorvátsko teda nasledovalo predchádzajúce krajiny prijímajúce pomoc z ISPA, ktoré dostávali pomoc z ISPA od zavedenia tohto nástroja v roku 2000. Bulharsko a Rumunsko sa 1. januára 2007 stali členmi Európskej únie a prestali byť príjemcami predvstupového financovania, vrátane ISPA. Pristúpenie týchto dvoch krajín spôsobilo, že Chorvátsko zostalo jediným príjemcom finančných prostriedkov z ISPA. Táto správa sa preto týka iba činností ISPA vykonávaných Chorvátskom.

V roku 2008 sa zaznamenalo značné zlepšenie tempa vykonávania projektov v Chorvátsku, pričom sa podpísalo niekoľko dôležitých zmlúv, začala sa fyzická realizácia projektov a uskutočnili sa prvé predbežné platby. Verejné súťaže a zadávanie zákaziek sú stále pomalšie ako je žiadúce, čo poukazuje na zlé riadenie a koordináciu, ako aj nedostatok vhodných pracovníkov. Napriek problémom sa však v priebehu roka dosiahol stabilný pokrok. Na začiatku roka 2008 sa buď začalo alebo ukončilo 11 z celkového počtu 24 verejných súťaží plánovaných pre všetky projekty, pričom sa podpísali a plnia 3 zmluvy na uskutočnenie stavebných prác. Do konca roka 2008 sa však počet verejných súťaží, ktoré sa začali alebo ukončili, zvýšil na 18, pričom sa spolu podpísalo 13 zmlúv, ktoré sa v súčasnosti plnia. Okrem toho je potrebné uviesť, že verejné súťaže a zadávanie zákaziek sa ukončilo v prípade 3 zo 6 projektov ISPA.

Zdá sa, že transformácia implementačnej agentúry z Centrálnej finančnej a kontraktačnej jednotky (CFCU – Central Finance and Contracting Unit, orgán zriadený v rámci štruktúr ministerstva financií) na Centrálnu finančnú a kontraktačnú agentúru (CFCA – Central Finance and Contracting Agency – vládna agentúra) nemala okamžitý účinok, ktorý sa očakával. Napriek tomu, že mzdové úrovne sú v novej agentúre vyššie, ako v iných vládnych inštitúciách, CFCA mala stále problémy s prijímaním vhodných pracovníkov aj s ich udržaním. V snahe o zlepšenie situácie sa zintenzívnilo ďalšie úsilie v oblasti prijímania pracovníkov a uskutočnila sa ďalšia odborná príprava pracovníkov s pomocou Delegácie Európskej komisie (EK).

Ďalším prínosným faktorom, ktorý má vplyv na pokrok v oblasti vykonávania projektov ISPA, boli prípravy na zavedenie nástroja predvstupovej pomoci (IPA – Instrument for Pre-Accession Assistance). Je potrebné uznať, že tieto prípravy do určitej miery odviedli pozornosť niektorých z kľúčových orgánov zapojených do vykonávania projektov ISPA v dôsledku nevyhnutnosti reorganizovať ich zamestnancov a získať akreditáciu na správu finančných prostriedkov IPA.

Rozpočet ISPA

V súlade s účtovným systémom Komisie založeným na činnostiach bol rozpočet pre nástroj ISPA zabezpečený z dvoch rozpočtových položiek: administratívnej rozpočtovej položky B13.01.04.02 a operačnej rozpočtovej položky B13.05.01.01. Prvá položka obsahuje prostriedky na pokrytie administratívnych výdavkov na technickú pomoc (TP), najmä na posilnenie delegácií EK. Tá sa skončila v roku 2006. Druhá rozpočtová položka zahŕňa platobné rozpočtové prostriedky sprístupnené na účinnú implementáciu a fungovanie ISPA pre Chorvátsko.

Rozpočtová položka B13.05.01.01, ktorá v roku 2008 dosiahla výšku 7 888 041,30 EUR, pokrýva všetky výdavky na spolufinancovanie projektov (opatrení) v oblasti infraštruktúry.

Tabuľka 1: **Rozpočet ISPA v roku 2008 – v EUR**

Rozpočtová položka	Uskutočnené platby
Administratívna rozpočtová položka B13.01.04.02 (uzatvorená v roku 2006)	0
Operačná rozpočtová položka B13.05.01.01	**7 888 041,30**
Spolu	**7 888 041,30**

Financovanie projektov

1. NOVÉ PROJEKTY ISPA

V roku 2008 neboli schválené žiadne nové projekty ISPA.

2. NOVÉ ZÁVÄZKY

V roku 2008 neboli prijaté žiadne nové záväzky týkajúce sa projektov v odvetviach životného prostredia a dopravy, pretože nástroj ISPA sa skončil v roku 2006.

3. PROJEKTY FINANCOVANÉ V ROKOCH 2005 – 2008

V rokoch 2005 až 2006 Komisia schválila spolu šesť projektov na základe návrhov predložených Chorvátskom. Tri z týchto projektov sa týkajú odvetvia životného prostredia, dva projekty odvetvia dopravy a jeden projekt horizontálneho opatrenia TP (na organizáciu zákonných monitorovacích výborov a na podporu implementačných agentúr ISPA). Celkové oprávnené investičné náklady na tieto projekty sú 123,052 milióna EUR, pričom celkove 59 miliónov EUR alebo 47,9 % sa poskytuje vo forme grantov z ISPA. Do konca roka 2006 Komisia vyčlenila pre Chorvátsko 100 % finančných prostriedkov ISPA vzťahujúcich sa na obdobie rokov 2005 až 2006, pričom záväzky sa rozdelili vyváženým spôsobom medzi odvetvie životného prostredia a odvetvie dopravy.

***Tabuľka 2*: Projekty schválené v Chorvátsku v rokoch 2005 – 2006[1] – v EUR**

Odvetvie	Počet rozhodnutí o projekte	Oprávnené náklady	Príspevok ISPA	Priemerný podiel grantu %	Záväzky
Životné prostredie	3	46 287 701	29 466 355	63,65	29 466 355
Doprava	2	76 502 738	29 271 310	38,26	29 271 310
Horizontálna TP	1	262 335	262 335	100	262 335
Spolu	**6**	**123 052 774**	**59 000 000**	**47,94**	**59 000 000**

[1] Od roku 2006 sa v dôsledku skončenia programu ISPA v uvedenom roku neschválili žiadne projekty.

4. PLATBY

Platby pre každý investičný projekt obvykle pozostávajú z dvoch zálohových platieb v celkovej výške 20 % príspevku z ISPA, ako aj z priebežných platieb (t. j. úhrad) do výšky 80 % (a vo výnimočných prípadoch až do výšky 90 %) príspevku, ako aj platby konečného zostatku po skončení projektu. V roku 2008 sa vyplatilo spolu 7,88 milióna EUR na projekty ISPA schválené v Chorvátsku, čo predstavuje 13,3 % zodpovedajúcich grantov ISPA. To ostro kontrastuje s rovnakým údajom v predchádzajúcom roku iba 124 629 EUR.

Výraznejší pokrok vo vykonávaní opatrení ISPA sa teda dosiahol v roku 2008. Odráža sa to vo zvýšení počtu prijatých žiadostí o druhú zálohovú platbu a priebežné platby. Priebežné platby sú osobitne významné, pretože vyplývajú skôr zo skutočnej implementácie projektu (t. j. platby faktúr), ako prevodu zálohových platieb, ako tomu väčšinou bolo až do roku 2008. Do konca obdobia rokov 2005 – 2008 sa Chorvátsku zaplatilo spolu 14 083 747,30 EUR, čo predstavuje 28,87 % rozpočtových záväzkov uskutočnených v uvedenom období (59 miliónov EUR) a viac ako dvojnásobnú sumu zaplatenú do konca roka 2007.

***Tabuľka 3*: Platby – v EUR**

Odvetvie	2005 - 2007	2008	Spolu 2005 - 2008
Životné prostredie	3 043 266	2 443 261,00	5 486 527,00
Doprava	2 975 344	5 412 008,30	8 387 352,30
TP	177 096	32 772,00	209 868,00
Spolu	**6 195 706**	**7 888 041,30**	**14 083 747,30**

5. SÚHRNNÉ TABUĽKY

Tabuľka 4 uvedená ďalej v texte poskytuje prehľad zásahov ISPA za rok 2008 aj obdobie rokov 2005 – 2008.

***Tabuľka 4*: Projekty, o ktorých sa rozhodlo v Chorvátsku v rokoch 2005 – 2008 – v EUR**

Pododvetvie	Počet projekt	Oprávnené náklady	Príspevok ISPA	2008		2005 – 2008	
				Záväzky	Platby	Záväzky	Platby
Životné prostredie							
Vodárenstvo	0	0	0	0	0	0	0
Voda a odpadová	1	36 000 000	22 500 000	0	2 250 000	22 500 000	4 500 000
Čistiareň odpadovej	0	0	0	0	0	0	
Tuhý odpad	1	8 823 601	6 000 049	0	0	6 000 049	600 005
Kvalita vzduchu	0	0	0	0	0	0	
Horizontálna TP	1	1 464 100	966 306	0	193 261	966 306	386 522
Odvetvie spolu	**3**	**46 287 701**	**29 466 355**	**0**	**2443 261,00**	**29 466 355**	**5 486 527**
Doprava							
Cesty	0	0	0	0	0	0	
Železnice	1	75 761 000	28 789 180	0	5 412 008,3	28 789 180	8 290 926,3
Cesty a železnice	0	0	0	0	0	0	
Vnútrozemská vodná	0	0	0	0	0	0	
Letiská	0	0	0	0	0	0	
Horizontálna TP	1	741 738	482 130	0	0	482 130	96 426 00
Odvetvie spolu	**2**	**76 502 738**	**29 271 310**	**0**	**5 412 008,3**	**29 271 310**	**8 387 352,3**
Horizontálna							
TP	**1**	262 335	262 335	0	32,772	262 335	209 868
SPOLU	**6**	**123 052 774**	**59 000 000**	**0**	**7 888 041,3**	**59 000 000**	**14 083 747,3**

Technická pomoc

6. FORMY A SPÔSOBY POSKYTOVANIA TECHNICKEJ POMOCI

Možnosť využiť opatrenia technickej pomoci je základným prvkom pri zabezpečovaní úspešného plánovania a uskutočnenia projektov ISPA. Tieto opatrenia sa zameriavajú na prípravu a uskutočnenie projektov pri úzkom zapojení príjemcu, čím sa uplatňuje zásada „učenie sa praxou". Posilňovaním inštitucionálnej kapacity a zvyšovaním administratívnej kapacity ISPA ďalej prispieva k príprave krajín prijímajúcich pomoc na implementáciu nástrojov politiky súdržnosti, najmä Kohézneho fondu.

Využívajú sa dva druhy opatrení technickej pomoci:

- technická pomoc, ktorá sa uskutočňuje z iniciatívy krajiny prijímajúcej pomoc a ktorá priamo súvisí s financovaním projektu, napríklad, príprava/vypracovanie projektu, technická pomoc pri vykonávaní a technická pomoc pri posilňovaní administratívnej kapacity;

- technická pomoc, ktorá sa uskutočňuje z iniciatívy Komisie a ktorá väčšinou súvisí s činnosťami vykonávanými Delegáciou EK, vrátane hodnotenia projektov.

7. TECHNICKÁ POMOC Z INICIATÍVY KRAJINY PRIJÍMAJÚCEJ POMOC

Príprava projektu a posilňovanie inštitúcií

Opatrenia TP týkajúce sa prípravy projektov musia zabezpečiť, aby krajiny prijímajúce pomoc predkladali Komisii na financovanie z ISPA projekty, ktoré sú z hľadiska koncepcie, riadenia a prevádzky technicky a finančne primerané. Tieto opatrenia môžu podľa potreby zahŕňať vypracovanie strategických štúdií týkajúcich sa (pod-)odvetví oprávnených na financovanie z ISPA. Okrem toho sú obvykle zamerané na vypracovanie súboru kvalitných projektov, ktorý umožňuje včas poskytnúť dostatočný počet vhodných projektov, aby krajina prijímajúca pomoc mohla úplne vyčleniť a absorbovať dostupné finančné prostriedky. Pre úspešné vykonávanie IPA je nevyhnutná existencia súboru vhodných projektov. V tejto súvislosti sú dve z troch opatrení technickej pomoci, ktoré sa v súčasnosti uskutočňujú, zamerané na prípravu súborov projektov IPA v odvetví životného prostredia a odvetví dopravy. Tretie opatrenie je zamerané na rozvoj inštitucionálnej kapacity CFCA, pokiaľ ide o riadenie a vykonávanie projektov ISPA.

Medzi rokmi 2005 a 2006 boli spolu schválené 2 opatrenia TP pre prípravu projektov, čo predstavuje celkové oprávnené náklady 2 205 838 EUR, pričom 1 448 436 EUR z tejto sumy (65,6 %) sa financovalo z ISPA. V rokoch 2005 a 2006 sa schválilo jedno opatrenie technickej pomoci pre budovanie kapacity inštitúcií, ktoré predstavuje celkové oprávnené náklady 262 335 EUR financované z ISPA na 100 %.

Tabuľka 5: **Opatrenia technickej pomoci z iniciatívy Chorvátska 2005 – 2008 – v EUR**

Pododvetvie	Počet projektov	Oprávnené náklady	Príspevok ISPA	Záväzky 2008	Platby 2008	Záväzky 2005 – 2008	Platby 2005 – 2008
Životné prostredie							
Odvetvie spolu	**1**	**1 464 100**	**966 306**	**0**	**193 262,00**	**966 306**	**386 522,00**
Doprava							
Odvetvie spolu	**1**	**741 738**	**482 130**	**0**	**0**	**482 130**	**96 426,00**
Horizontálna TP							
Odvetvie spolu	**1**	**262 335**	**262 335**	**0**	**32 772,00**	**262 335**	**209 868,00**
SPOLU	**3**	**2 468 173**	**1 710 771**	**0**	**226 034,00**	**1 710 771**	**692 816,00**

8. TECHNICKÁ POMOC Z INICIATÍVY KOMISIE

Od začiatku ISPA sa činnosti technickej pomoci vykonávané z iniciatívy alebo v mene Komisie sústredili na to, aby Delegácia EK mohla vykonávať svoje postupy kontroly *ex-ante* (vrátane hodnotenia projektov) v súlade s normami, ktoré sa vyžadujú pri správe finančných prostriedkov Spoločenstva. Od roku 2006 sa z ISPA nefinancovali žiadne takéto opatrenia technickej pomoci. Všetky takéto opatrenia technickej pomoci sa odvtedy financujú z IPA.

Riadenie a implementácia

9. IMPLEMENTÁCIA

Prvé dva projekty ISPA v Chorvátsku boli schválené v decembri 2005, pričom ďalšie štyri projekty sa schválili v júli a septembri 2006. Do konca roka 2008 sa začala fyzická implementácia 4 zo 6 projektov ISPA, vrátane 2 z 3 projektov v oblasti infraštruktúry. Okrem toho pokračovali verejné súťaže v prípade ďalších 5 zákaziek zahŕňajúcich dva konečné projekty, v prípade ktorých sa ešte neuzatvorili zmluvy.

Rýchlosť zadávania jednotlivých zákaziek zostala kolísavá. V jednom prípade sa podpísanie hlavnej zmluvy na uskutočnenie prác projektu muselo odložiť v dôsledku oneskorenia podpisu zodpovedajúcej zmluvy o dozore. K oneskoreniam v prípade iných verejných súťaží došlo v dôsledku nutnosti znovu predložiť hodnotiace správy a vydať korigendá k súťažným podkladom. V inom prípade sa verejná súťaž značne oneskorila v dôsledku nedostatku vhodných ponúk. Problémy s nedostatkom vhodných ponúk sú však typické pre akékoľvek verejné súťaže a odrážajú skutočnosť, že CFCA je stále pomerne neskúsenou v oblasti vykonávania projektov, a preto by sa im nemal pripisovať príliš veľký význam. Jednoznačne najvýznamnejšou skutočnosťou, ktorú je potrebné uviesť, je to, že väčšina projektov už prešla do štádia vykonávania, čo je významný míľnik vo vykonávaní ISPA v Chorvátsku.

Od začiatku roka 2008 sa implementačná agentúra ISPA v Chorvátsku naďalej borila s nedostatkom primerane skúsených pracovníkov a zlým riadením. Problémy pretrvávajú aj v dôsledku nedostatočných skúseností konečných príjemcov v oblasti prípravy a uskutočnenia medzinárodných výberových konaní. K dobru chorvátskych orgánov možno uviesť, že sa pokúsili riešiť tieto problémy výmenou pracovníkov podľa potreby a zintenzívnením činností odbornej prípravy určenej konečným príjemcom.

10. MONITOROVANIE PROJEKTOV

Celkové monitorovanie a hodnotenie pokroku a účinnosti implementácie podporujú pravidelné stretnutia v kanceláriách delegácie EK, monitorovacie správy implementačných orgánov, návštevy pracovníkov Komisie na mieste a formálne monitorovanie prostredníctvom zasadnutí monitorovacieho výboru ISPA, ktoré sa konajú dvakrát ročne v Chorvátsku, ako aj predkladanie výročných správ ISPA o každom projekte zo strany implementačného orgánu.

Dovtedy, kým správa finančných prostriedkov ISPA nebude úplne decentralizovaná (pomocou rozšíreného decentralizačného implementačného systému – EDIS iba s kontrolou *ex-post* vykonávanou Komisiou), budú pracovníci Delegácie EK v Chorvátsku naďalej zohrávať dôležitú úlohu v dohľade nad každodenným riadením, vykonávaním a monitorovaním opatrení ISPA. V dôsledku nejednotného a naďalej nespoľahlivého riadenia opatrení ISPA chorvátskymi orgánmi sa zdá, že v najbližšej budúcnosti bude nevyhnutné, aby v prípade verejných súťaží a zadávania zákaziek pokračovali kontroly *ex-ante*. Prípravy na prechod na EDIS budú závisieť

od zlepšenia fungovania štruktúry súčasného decentralizačného implementačného systému (DIS) s kontrolami *ex-ante* vykonávanými delegáciami EK. V tejto súvislosti sa neočakáva, že v prípade Chorvátska sa EDIS dosiahne skôr, ako v druhej polovici roka 2010.

V Chorvátsku sa v roku 2008 konali dve zasadnutia monitorovacieho výboru ISPA; v júni a novembri. Hlavnými bodmi vyplývajúcimi zo zasadnutí boli: značné zlepšenie týkajúce sa zadávania zákaziek v rámci projektov a sumy uskutočnených platieb; nevyhnutnosť predĺžiť pravidlo N+2 v prípade jedného projektu v dôsledku komplikácií v procese verejnej súťaže, ktoré boli mimo kontroly verejného obstarávateľa; skutočnosť, že všetky podmienky článku 8 obsiahnuté v memorande o financovaní boli v prípade všetkých projektov ISPA splnené; nevyhnutnosť predložiť žiadosti o úpravu dvoch memoránd o financovaní; nevyhnutnosť zlepšiť kvalitu údajov obsiahnutých v monitorovacích správach ISPA, ako aj ich prezentáciu; nevyhnutnosť zadať zostávajúce zákazky v oblasti infraštruktúry s cieľom zabezpečiť, aby sa všetky práce uskutočnili v rámci období oprávnenosti príslušných memoránd o financovaní. Je potrebné uviesť, že počas verejných súťaží sa vyskytlo mnoho prekážok, ktoré spôsobili mimoriadne problémy v prípade dvoch z projektov v oblasti infraštruktúry. Naopak, v prípade najväčšieho projektu ISPA už boli zákazky v plnej miere zadané a vykonávanie prác plynulo napreduje.

11. FINANČNÉ RIADENIE A KONTROLA, VRÁTANE *EDIS*

Základné požiadavky na finančné riadenie a kontrolu aj riešenie nezrovnalostí sa riadia ustanoveniami nariadenia o ISPA a prílohy III k memorandám o financovaní, ktoré sa uplatňujú v rámci režimu kontroly ex ante vykonávanej Komisiou. Tieto požiadavky sú podobné požiadavkám vzťahujúcim sa na Kohézny fond a štrukturálne fondy. Kľúčové prvky sa týkajú zavedenia systémov a postupov vnútornej finančnej kontroly, ktoré môžu zabezpečiť transparentné a nediskriminačné postupy obstarávania, presnosť vykázaných výdavkov, schopnosť primeraného vnútorného auditu, dostatočný audit trail a primerané riešenie nezrovnalostí.

V dôsledku pomalého pokroku pri uskutočňovaní projektov ISPA sa rozhodlo, že v Chorvátsku sa v roku 2008 neuskutočnia žiadne osobitné audity ISPA. Oddelenie auditu v Generálnom riaditeľstve pre regionálnu politiku kládlo v roku 2008 hlavný dôraz na prípravy na zavedenie IPA v Chorvátsku. Vnútorný audit Delegácie EK v Záhrebe sa napriek tomu uskutočnil. Hlavným záverom tohto auditu bolo, že delegácia riadi projekty ISPA efektívne. Okrem toho sa odporúčalo, aby Delegácia EK vyvíjala väčší tlak na chorvátske orgány, aby urýchlili vykonávanie projektov, ako aj poskytli implementačnému orgánu ďalšiu odbornú prípravu zameranú na kontrolu kvality. Ďalšia pripomienka sa týkala problému, s ktorým sa potýkala Delegácia EK pri zabezpečovaní vhodných pracovníkov. Bolo to v dôsledku zdĺhavých, nepružných a obmedzujúcich postupov prijímania pracovníkov, ktoré je Delegácia EK povinná uplatňovať.

DIS

Požiadavka na akreditáciu decentralizovaného implementačného systému (DIS) implementačnej agentúry ISPA v Chorvátsku, CFCA, sa riadi podmienkami článku

164 nariadenia o rozpočtových pravidlách. Komisia udelila akreditáciu DIS 13.februára 2006.

12. HODNOTENIE RIZIKA

Stratégia auditu plánovaná na rok 2008 a nasledujúce roky bola založená na výsledkoch analýzy stavu vykonávania ISPA a súvisiacich cieľoch riaditeľstva pre audit GR pre regionálnu politiku. V stratégii auditu sú stanovené ciele, ktoré vymedzuje vedenie GR pre regionálnu politiku. Tieto ciele sú vymedzené na základe podrobných diskusií so zodpovednými riaditeľstvami, počas ktorých sa vymieňajú informácie o potenciálnych rizikách. V stratégii auditu sú potom stanovené opatrenia na dosiahnutie cieľov, pričom sa zohľadňujú zistené riziká. Riziko sa vo všeobecnosti minimalizuje uskutočňovaním tejto stratégie. V roku 2008 sa v dôsledku obmedzeného pokroku dosiahnutého v implementácii nevykonali žiadne audity.

V rámci systému schvaľovania *ex ante* je prioritou zabezpečiť, aby sa zaviedli dostatočné postupy kontroly uskutočňovania projektov a platieb. Riadenie predvstupových finančných prostriedkov však so sebou prináša značné riziko, keďže finančné prostriedky sa poskytujú prostredníctvom rôznych organizácií a systémov. Oprávnenosť výdavkov závisí od súladu s pravidlami a podmienkami stanovenými na úrovni Spoločenstva a vnútroštátnej úrovni, čo môže viesť k zložitosti a riziku nesprávnej interpretácie. Chorvátske orgány plánujú v druhej polovici roka 2010 predložiť žiadosť o upustenie od kontrol *ex-ante* projektov ISPA v súlade s ustanoveniami nariadenia 1266/1999.

13. ZISTENIA EURÓPSKEHO DVORA AUDÍTOROV

Počas roka 2008 sa v Chorvátsku neuskutočnili žiadne misie ani audity.

14. SPOLUFINANCUJÚCI PARTNERI – EIB, EBRD A KFW

Vzhľadom na odborné skúsenosti inštitúcií poskytujúcich pôžičky s prípravou a implementáciou projektov Komisia s týmito inštitúciami udržiava pravidelné kontakty, a to na horizontálnej úrovni v záujme koordinácie politických a metodických otázok súvisiacich s plánovaním programov a implementáciou, ako aj na úrovni krajiny. Odborné skúsenosti týchto bánk pri zostavovaní kombinácií grantov/pôžičiek pri financovaní, vrátane dohôd o partnerstve verejného a súkromného sektora, sú veľmi užitočné pre zlepšenie kvality projektov financovaných z ISPA. EIB však nie je zapojená do žiadneho projektu ISPA v Chorvátsku.

EBRD je jedinou medzinárodnou finančnou inštitúciou, ktorá je aktívne zapojená do projektu ISPA v Chorvátsku a poskytla pôžičku vo výške 10 miliónov EUR na environmentálny projekt schválený v roku 2005 – program vody a úpravy odpadových vôd v Karlovaci.

Prínos pre politiky Spoločenstva

15. VEREJNÉ OBSTARÁVANIE

Plnenie zákonných požiadaviek na správne, spravodlivé a transparentné verejné obstarávanie podľa pravidiel PRAG je od začiatku ISPA veľkou výzvou. V mnohých prípadoch viedlo zabezpečovanie súladu so zásadami EÚ v oblasti obstarávania k omeškaniam v uskutočňovaní projektov ISPA. Útvary Komisie, najmä Delegácia EK v Záhrebe, museli často zasahovať, nielen pokiaľ ide o kontrolu, či postupy boli správne uplatnené, ale aj pokiaľ ide o nápravu chýb, nadviazanie kontaktu s nespokojnými uchádzačmi a vysvetlenie implementačnej agentúre, ako by sa mali uplatňovať príslušné postupy. Pravidelne bolo treba zvyšovať kvalitu súťažných podkladov, čo viedlo k veľmi neskorému oznamovaniu alebo ukončeniu verejných súťaží. Súhrnným dôsledkom týchto zásahov bolo ďalšie oneskorenie procesu implementácie.

Ex ante schválenie Komisiou, ktorým sa riadi verejné obstarávanie a uzatváranie zmlúv na projekty ISPA, je preto úplne odôvodnené dovtedy, kým sa nevytvoria podmienky pre zavedenie EDIS (pozri predchádzajúci text). V rámci systému schvaľovania *ex-ante* a v súlade s rozhodnutím DIS o odovzdaní zodpovednosti za riadenie zohráva úlohu verejného obstarávateľa, ktorý je zodpovedný za uskutočnenie projektu, CFCA, zatiaľ čo Komisia schvaľuje každý krok procesu obstarávania. Z toho vyplýva, že hoci Komisia nie je zmluvným partnerom, je spoluzodpovedná za procedurálnu správnosť procesu obstarávania (bez schválenia Komisie nie sú zmluvy uzatvorené medzi príjemcami a dodávateľmi platné).

16. POLITIKA V OBLASTI HOSPODÁRSKEJ SÚŤAŽE

Keďže pomoc z ISPA je určená najmä na pokrytie verejných výdavkov – alebo podobných výdavkov – týkajúcich sa projektov služieb, táto pomoc vo všeobecnosti nespôsobuje problémy z dôvodu nezlučiteľnosti s pravidlami Spoločenstva v oblasti hospodárskej súťaže. Pokiaľ sa neporušia pravidlá verejného obstarávania a pokiaľ je pre všetky hospodárske subjekty, ktoré spĺňajú nevyhnutné technické a právne podmienky, zaručený voľný prístup k takejto infraštruktúre, takáto pomoc nepredstavuje žiadnu osobitnú výhodu pre určité firmy.

17. POLITIKA V OBLASTI ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Poskytnutím priamej pomoci prioritným projektom v oblasti životného prostredia ISPA prispieva aj k vykonávaniu environmentálnej politiky a k splneniu noriem EÚ v Chorvátsku. Skúsenosti získané pri príprave a uskutočňovaní projektov prispievajú k rozvoju administratívnej kapacity a urýchľujú odvetvové reformy v oblasti životného prostredia. Posilňuje sa najmä administratívna kapacita, pokiaľ ide o plánovanie a stanovenie priorít v oblasti investícií do životného prostredia. Stabilný pokrok sa dosiahol aj pri správnom vykonávaní smernice o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (smernica Rady 85/337/EHS z 27. júna 1985 o posudzovaní

vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie), najmä pokiaľ ide o aspekty týkajúce sa konzultácií s verejnosťou. Dúfame, že ISPA týmito spôsobmi prispeje k dosiahnutiu pokroku v oblasti ochrany životného prostredia v Chorvátsku.

Je dôležité zdôrazniť, že pokiaľ ide o zavedenie IPA v Chorvátsku, ktoré prinesie zvýšenie počtu orgánov a súbor ďalších projektov, je potrebné zabezpečiť dostatočné finančné a ľudské zdroje na implementáciu (vrátane monitorovania, kontroly, zabezpečenia povolení a predkladania správ).

18. DOPRAVNÁ POLITIKA

Dopravné siete v Chorvátsku, schválené v súlade s hodnotením potrieb dopravnej infraštruktúry (TINA – Transport Infrastructure Needs Assessment) a regionálnou štúdiou dopravnej infraštruktúry pre krajiny Balkánu (REBIS – Regional Balkans Infrastructure Study), boli vybudované podľa rámca paneurópskych koridorov. Niekoľko z nich vedie cez územie Chorvátska, vrátane koridorov VII (Dunaj), X (Salzburg – Ľubľana – Záhreb – Belehrad – Niš – Skopje – Veleš – Solún, vrátane vetvy Xa), ako aj koridoru V, ktorý má v Chorvátsku dve vetvy (Vb – Budapešť, Záhreb Rijeka a Vc – Budapešť, Sarajevo, Ploče). Tieto siete sa použili ako základ pre plánovanie vnútroštátnych stratégií dopravy na účely ISPA. V dôsledku toho tvorí jediný dopravný projekt ISPA súčasť sietí TINA a REBIS, t. j. týka sa výstavby alebo obnovy úseku, uzlového bodu alebo prístupu týkajúcich sa týchto sietí. Siete TEN-T pre Chorvátsko sú založené na odporúčaniach pozorovateľského výboru pre dopravu v juhovýchodnej Európe (SEETO – South East Europe Transport Observatory).

Koordinácia predvstupových nástrojov

Ako vyžaduje nariadenie o koordinácii[2], Komisia zabezpečuje úzku koordináciu medzi troma predvstupovými nástrojmi, PHARE, SAPARD a ISPA. V súlade s ustanoveniami tohto nariadenia riadiaci výbor PHARE zohráva osobitnú úlohu vo všeobecnej koordinácii týchto troch predvstupových nástrojov.

Koordinácia so spoločným monitorovacím výborom (PHARE)

Spoločný monitorovací výbor je zodpovedný za koordináciu monitorovania každého predvstupového nástroja a za hodnotenie celkového napredovania pomoci financovanej z EÚ v krajinách prijímajúcich pomoc. Výbor vydáva v prípade potreby odporúčania výboru ISPA alebo Komisii.

Koordinácia s delegáciami EK

Útvary Komisie (GR pre rozšírenie, vonkajšie vzťahy a regionálnu politiku) organizovali pravidelné stretnutia s odborníkmi v delegáciách zodpovednými za PHARE a ISPA s cieľom diskutovať o problémoch súvisiacich s plánovaním a implementáciou, najmä o problémoch súvisiacich s verejným obstarávaním a uzatváraním zmlúv.

Koordinácia s nástrojom IPA

Aby sa zabezpečila účinná koordinácia činností a aby sa zabránilo zdvojeniu, zorganizovali sa dve zasadnutia monitorovacieho výboru ISPA, ktoré sa konali v Chorvátsku v roku 2008, spolu so zasadnutiami sektorového monitorovacieho výboru IPA pre zložku regionálneho rozvoja. Okrem toho je potrebné uviesť, že dve z opatrení technickej pomoci, ktoré sú financované prostredníctvom ISPA, sa týkajú prípravy súborov projektov na implementáciu pomocou spolufinancovania z IPA. Dúfame, že týmto spôsobom sa zabezpečí bezproblémový prechod z nástrojov ISPA na nástroje IPA a neprerušená implementácia opatrení v príslušných odvetviach.

19. PROPAGAČNÉ AKTIVITY

V roku 2008 sa konala jedna propagačná činnosť zameraná na projekty ISPA. Konala sa slávnosť na železničnej stanici v Deletovci vo východnom Chorvátsku s cieľom pripomenúť začatie stavebných prác v rámci projektu obnovy železničnej trate Vinkovci – Tovarnik – štátna hranica, ktorý je prvým projektom ISPA, ktorý sa má začať v Chorvátsku. Zhromaždeným hosťom a zástupcom médií sa prihovorili zástupcovia chorvátskeho ministerstva financií a ministerstva dopravy a vedúci Delegácie EK v Chorvátsku. Inžinier zodpovedný za stavebný dozor nad prácami prezentoval projekt. Táto udalosť bola veľmi úspešná a chorvátske médiá jej venovali značnú pozornosť.

---

[2] Nariadenie Rady (ES) č. 1266/1999 z 21. júna 1999 o koordinačnej pomoci kandidátskym krajinám v rámci predvstupovej stratégie.